het gesticht Bloemendaal, verzoekt op te treden in den dienst des Woords en der Sacramenten. Ofschoon de officieele bescheiden ter tafel zijn, kan de Classis toch niet komen tot eene heldere voorstelling van de kerkelijke positie van genoemden broeder. Besloten wordt daarom aan de kerk van den Helder inlichting te vragen, omtrent de ambtelijke betrekking tot haar van Ds. Bootsma.

Eene ernstige zaak komt thans in behandeling. Het is de missive van den kerkeraad van Rotterdam B inzake de zending. Genoemde kerkeraad deelt daarin mede, onder biddend opzien tot den troon der genade, het voornemen te hebben opgevat, eenen dienaar des Woords uit te zenden tot den arbeid der zending op Midden-Java ten Noorden, en komt nu tot de Classe met deze vraag: „Is er in den kring van uwe Classe niet een dienaar des Woords, wien, naar het oordeel uwer vergadering, de geschiktheid niet kan ontzegd worden om te worden uitgezonden, en van wien mag worden ondersteld, dat, zoo eene wettige roeping op hem werd uitgebracht, deze voor hem eene zaak van ernstige overweging zou uitmaken?"

Verschillende broeders spreken hunne gedachten uit. De meerderheid is echter van oordeel, dat men in deze vergadering niet tot een antwoord op genoemde vraag komen kan. Besloten wordt ten slotte eene commissie te benoemen, met opdracht binnen den kring der Classe een onderzoek in te stellen, ten einde de volgende vergadering in staat zij, een antwoord op de gestelde vraag te geven. In deze commissie worden benoemd DD. van der Valk en Sikkel.

Eindelijk wordt onderzoek gedaan naar de zaak der ineensmelting in de kerken van Den Haag en Scheveningen.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Voor Kinderen.

LOTSWISSELING.

XXIV.

Toen de landgraaf dit gelezen had, verzonk hij in diepe gedachten. Hij wist wat met hertog Ulrich was geschied, en begreep ook hoe het een man van zoo hoog hart moest grieven, thans zonder gebied en — gelijk de brief gaf te verstaan — ook zonder middelen te zijn. De landgraaf voelde groot medelijden met den verdreven vorst, te meer wijl, hij nu wist dat deze mede de belijdenis der Waarheid was toegedaan, en juist ook daardoor hoogst moeilijk weer tot zijn vroegeren rang zou stijgen. Al aanstonds besloot Philip, grootmoedig als altijd, te doen wat in zijn vermogen was, zonder, gelijk anders wel 't geval was, zich de ellende zijns naasten te nutte te maken, door hem louter uit eigenbelang te helpen. Met zulke gedachten vervuld trad hij de ontbijtzaal binnen, waar weldra ook de afgevaardigden der steden verschenen, om hun afscheidsgroeten te brengen.

Onder druk gesprek was een half uur omgeslagen, toen een der gasten uit Zurich, die naast den landgraaf was gezeten, zich de opmerking liet ontvallen, dat de tijden boos waren en men elkaar noodig had. Het voorbeeld van den hertog van Wurtenberg, zoo zeide hij, bewees best, hoe zelfs een machtig heer thans van rijk noch macht zeker was.

„Kent gij dien heer?" vroeg de landgraaf, niet zonder oorzaak.

„Zeker", was het antwoord. En nu verhaalde de afgezant van Zurich, hoe hertog Ulrich een tijd lang in die Zwitsersche stad had vertoefd, en wat er toen geschied was.

„Ook ik ken hem", sprak Philip. „'t Was mij een steen van 't hart toen hij weigerde zich te stellen aan 't hoofd der opstandige boeren, die ook ik moest bedwingen. Wel verwachtte ik niet anders van hem, maar de Schrift zegt terecht: „De onderdrukking zou wel een wijze dol maken." Hij heeft veel geleden en dat kon hem tot bitterheid gebracht hebben. 't Is een wakker heer, die een beter lot had verdiend, zou men zeggen, dan hem treft."

„Zeker, genadige heer; hij heeft trouwens thans dezelfde vijanden als wij: de Roomsche vorsten en den Keizer. Ware hij voor onzen bond te winnen, hij zou zeker als een wakker en vroom ridder er voor strijden, temeer daar het zijn eigen belang geldt."

Graaf Philip antwoordde niet, maar knoopte de woorden in 't oor. Toen de heeren vertrokken waren en hij rustig alleen zat, sprak hij bij zich zelf: „Ik zal den raad van mijn ouden magister volgen. Het is waar: het kon zijn, dat we met tienduizend twintigduizend moesten te gemoet trekken. En nu wordt ik van alle zijden op hertog Ulrich gewezen, die in der waarheid een braaf heer is. Hij kan ons van grooten dienst zijn, — mits Oostenrijk er niet van weet, en daarbij zou 't hem uit de ongelegenheid helpen."

Op Hohentwiel zat hertog Ulrich, in gesprek met Janowitz. Hij had alles tot zijn vertrek gereed gemaakt, zonder nog juist te weten waarheen, juist wijl hem verschillende wegen openstonden. Janowitz had het voorbeeld van zijn heer gevolgd, doch ook zonder nog te weten werwaarts de reis gaan zou.

„Vriendlief", sprak de hertog, „gij weet, dat mijn verblijf hier niet lang meer zal zijn. Het wordt dus voor u ook tijd te vertrekken, gelijk ik zie dat gij begrepen hebt."

„Waarheen denkt Uw Hoogheid te gaan", vroeg Janowitz, die totnogtoe niet gewaagd had daarover te spreken.

„Dat is nog onbeslist", was 't antwoord, „maar vóór alle dingen laat mij u raden, dat gij mij niet vergezelt. Ik heb u in den beginne gezegd, dat u een leven vol moeite en bezwaren wachtte, en gij ziet, dat is uitgekomen. Daarom heb ik, nu de toekomst voor mij donker is, mijn broeder George over u gesproken. Hij heeft mij beloofd voor u te zullen zorgen, en te trachten voor u een plaats te vinden bij een zijner vrienden."

„O heer", sprak Janowitz, „laat mij niet gaan! Gij hebt mij eenmaal aangenomen, mij onderwezen en ik heb u reeds vele jaren gediend. Ik heb geen enkelen vriend ter wereld dan u. Mijn bloedverwanten bekommeren zich niet om mij, gelijk gij weet. Ik wil bij u blijven en u verzellen, waarheen gij ook trekken wilt."

„Maar gij zult wellicht een hard lot hebben, veel ontbering lijden en wie weet wat het einde zal wezen."

„Met 's Heeren hulp zullen we ook dat te boven komen", was het antwoord.

„Braaf gesproken", mijn vriend. „Ik kan niet anders dan uw trouw op prijs stellen, die mij troost in het leed. Daarom, wilt gij beslist niet anders, het zij zoo, doch dan blijft het voor uw rekening. Alleen, dit beloof ik, belieft het God mij in eer en vermogen te herstellen, zoo zal ik uw trouw en dienst nooit vergeten."

Janowitz wilde antwoorden, toen plotseling de deur openging en graaf George binnentrad.

De edelknaap verwijderde zich en George op zijn broeder toetredend omhelsde hem hartelijk en sprak:

„Zijt ge reeds beslist waarheen te gaan?"

„Ik weet alleen dat ik gaan moet; het overige is Gode bekend."

„Welnu, dan kan ik u wellicht een goede tijding brengen. Hij heeft, naar ik meen, alles ten beste reeds voor u beschikt. Graaf Philip van Hessen heeft mij gevraagd u uit te noodigen tot hem te komen."

„De jonge graaf van Hessen, waartoe?"

„Dat kan ik u niet zeggen. Gij moet weten dat het verbond, waarvan reeds lang sprake was, nu is gesloten. Straatsburg, hier in den Elzas, is ook toegetreden. En nu zou 't mij niet verwonderen als Philip, die van ons geloof is, en die de macht des keizers in den strijd over de Hervorming ducht, uw arm en uw goed zwaard noodig had."

Hertog Ulrich dacht een oogenblik na en sprak toen:

„Dit is van den Heere geschied en het is wonderlijk in onze oogen. Ik zal gaan George."

En hij ging, van Janowitz vergeld, reeds den volgenden dag.

AAN VRAGERS.

„Zou u in de *Heraut* de vraag willen beantwoorden, wat beteekenis de Rijksappel heeft?"

Zoo vraagt onze waarde lezeres W. v. D. te An. en zoo hebben er ons te dezer dagen velen gevraagd, die nu meteen antwoord krijgen.

Die „appel" — waar nu met de laatste feesten ineens ieder aan denkt — heeft een heele geschiedenis.

Ieder weet hoe er oudtijds, vóór de geboorte onzes Heeren en ook nog eeuwen daarna, groote wereldrijken hebben bestaan. Keizer Augustus wordt ons in de Schrift voorgesteld als heerschende over „de geheele wereld" en werkelijk was dit zoo. Het Romeinsche rijk was een wereldrijk.

Tegen 't jaar 500 viel dit rijk uiteen, doch de gedachte er van bleef voortleven. In plaats van het *heidensche* Romeinsche (of Roomsche) rijk zou nu treden het „*heilige* Roomsche rijk" met een paus als geestelijk, een keizer als wereldlijk hoofd. Zoo was 't b. v. bedoeld toen Karel de Groote in 800 te Rome door den paus tot keizer werd gekroond. Zijn gebied omvatte reeds weer een groot deel van het oude Roomsche of Romeinsche rijk, en hij trachtte het steeds uit te breiden en tegelijkertijd overal het Christendom in te voeren.

Dat nu heel dit plan niet uit God maar uit de menschen was, kunnen we hier niet nader bespreken. We weten trouwens, 't is nooit uitgevoerd.

Nu echter had men getracht het denkbeeld van zulk een groot christelijk wereldrijk weer te geven door een zinnebeeld, nl. een *bol* die *heel de aarde* voorstelt, met een *kruis* er op dat het *Christendom* beteekent. De keizers waren dan zelf de beheerschers der aarde, en hadden den titel van beschermers des Christendoms. Zij werden afgebeeld met dien bol in de hand, ten teeken van heerschappij. Een appel is 't nooit geweest, al droeg de bol dan ook dien naam.

Hoewel nu 't aardsche wereldrijk niet kwam, en de keizers al spoedig in macht daalden, behielden zij toch den appel als teeken. Hierin volgden hen andere vorsten na, al verloor daardoor de bol ook veel van zijn beteekenis, en zoo behoort thans die „appel" tot de teekenen der vorstelijke waardigheid.

Dat zulke rijksappelen, schoon oneetbaar, heel dure appelen zijn, is duidelijk.

Verdere vragen enz. in een volgend nr.

HOOGENBIRK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Centrale Diaconale Conferentie.

De commissie door de Diaconale Conferentie tot dat doel benoemd, heeft in den loop dezer maanden aan *alle* Diaconiën van Geref. kerken verzonden eene circulaire, houdende advies in zake de beantwoording der namens de Regeering gedane vragen. Op nauwkeurige kennisneming en bespreking in de vergaderingen meenen wij te moeten aandringen. Mocht eenige Diaconie deze circulaire niet ontvangen hebben, dan gelieve zij een exemplaar aan te vragen bij den heer *Zalsman* te Kampen.

Namens de Commissie ad hoc
Dr. G. VAN GOOR.

Bunschoten, Sept. 1898.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Tienhoven en Nieuw-Loosdrecht, S. Vos Wz., cand. te Amsterdam. — Zevenhuizen (Gron.), S. Veltman, Gees c. a. — Nieuw-Loosdrecht, W. Mulder, te Giesen-Oudkerk. — Wilsum (Gr. Benth.), E. Buurma, te Koevorden.

AANGENOMEN: St Anna-Parochie **B**, G. Boekenoogen, te Rozenburg c. a. — Rijswijk (Z.-H.) N. Diemer, cand. te Apeldoorn. — Emlicheim (Gr. Benth.), P. D. de Groot, te Meppel.

BEDANKT: Holten, C. J. Bos, te Nijega. — Oosterland (Zeel.), A. Voogel, te Gouda **B**. — Epe, Houtzagers, te Kootwijk.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Borssele (Z.-Bev.) en Wilhelminadorp, B. R. Knottnerus, cand. te de Bilt. — Ottoland en Neder-Blokland, H. Feykes, te Dordrecht. — Hoogmade c. a., J. Cramer, cand. — Wilp, J. E. de Vries, cand. — Aalsum, C. de Vries, te Helledoorn. — Haaksbergen (Ov.), L. B. Onnes, te IJzendijke. — Dalfsen, G. Boersma, te Hollandscheveld. — Hellouw (gem. Haaften), D. A. van Krevelen, te Haamstede. — Heerenveen, A. Wunder, te Noord-Gauwe (Zeel.) — Venendaal, N. P. E. G. van Uchelen, te Renswoude. — Makkum c. a., H. Visser, te Idsegahuizen c. a.

AANGENOMEN: Roden, G. Wumkes, te Hoorn. — West-Terschelling c. a., G. Vossers, te Sellinge. — Joure, F. Ch. Geerling, te Medemblik. — Hempens c. a., M. C. J. Wanrooij, te Markelo.

BEDANKT: Midwoud, H. Vermaas Jr., te Hensbroek. — Amersfoort, P. S. Meerburg, te 's-Graveland. — Berlicum c. a., J. A. Schultz, te Aardenburg. — Herbajum, L. B. Onnes, te IJzendijke. — Sliedrecht, G. Salomons, te Sauwert. — O. en W. Souburg (Walch), W. J. Aalders, te Buiksloot. — Wouterswoude, N C. Bakker, te Wijngaarden c. a. — Hellouw, D. A. van Krevelen, te Haamstede. — Waspik, T. Stigter, te Groote Lindt en Hecr Oudelands-Ambacht. — Naarden, L. Knappert, te Assen.

Geabonneerden op DE HERAUT wordt beleefd verzocht, de abonnementsgelden over het kwartaal, geëindigd 30 Sept. l. l., ten bedrage van ƒ 1.20, per postwissel over te maken, welken men gelieve te adresseeren aan

De Administratie van „De Heraut" Amsterdam.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Oct. 1898.

Advertentiën.

Heden herdenken onze geliefde Ouders,
KLAAS FLOOR
EN
MARIA CORNELIA VERSLUIS,
den dag waarop zij vóór **40 jaar in den Echt verbonden werden.**

Uit aller naam,
J. FLOOR.

Wons, 7 Oct. 1898.

Met dank aan den Heere hopen wij 18 Oct. a. s. te herdenken, dat onze geliefde Ouders,
H. ROLLOOS
EN
P. LOOIJE,
voor **25 jaren in den Echt werden verbonden.**

Hunne dankbare kinderen,
WILLEMIJNTJE ROLLOOS.
ARNOLDUS ROLLOOS.
MAARTJE L. A. ROLLOOS.

Nieuwerkerk a/d. IJssel, Oct. 1898.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
Prinsengracht bij de Prinsenstraat.
No. 157.
AMSTERDAM.

Bij den uitgever D. DONNER, te Leiden, is verschenen:
VOORTVAREN,
DOOR
Mr. D. P. D. FABIUS.
Prijs ƒ 3.25.

P. VAN EIJK,
Firma JOHANNES KRAMER & Co
DAM 13-17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen **EFFECTEN, diverse LOTEN** en vreemde **COUPONS** Wisselen Gouden, Zilveren **MUNTEN** en vreemde Banknoten. Sluiten **PROLONGATIËN** en **BELEENINGEN.** Nemen gelden à **DEPOSITO** 1/2 pCt. onder prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.
Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 729.
Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.

Commissarissen:
Mr. TH. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINCK VAN DER OYE
Directeuren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen KAPITAAL en LIJFRENTE tot elk bedrag.

ORGEL.

Te koop aangeboden een prachtig Amerik. Orgel, 14 registers met eloiam-harp en echte subbas, voor zeer lagen prijs. Dagelijks te zien bij W. KOOIJ, Burgemeester de Roosstraat No. 31, a/d. Noordsingel, te *Rotterdam*.

Bij de firma G. J. REITS, Boekhandel, te *Groningen* verschenen en worden steeds met veel succes de onderstaande **Vraagboekjes** van wijlen Prof. H. DE COCK gedebiteerd:

Vraagboekje over de Bijb. Geschiedenis, 10de druk. . . . . ƒ 0.15
Vraagboek over de Geref. Geloofsleer, 5de druk. . . . . ƒ 0.30
Kort Begrip (met 2 Hoofdstukken), 19de druk. . . . . ƒ 0.10
Kort Begrip 13de druk. . . . . ƒ 0.08
Handleiding bij het KORT BEGRIP, 11de druk. . . . . ƒ 0.25

Op aanvrage wordt aan H.H. Predikanten franco een stel ter kennismaking toegezonden.

A. DE ROODE & Co.,
(SCHIEDAM, Opgericht 1878.)
FABRIKANTEN VAN
Oleïne en Loog.
Zeeppoeder en Vetloogmeel.
Prima qualiteiten, concurreerende prijzen.

H. HOEKSTRA,
De Heidelbergsche Catechismus
in twee en vijftig leerredenen.
Prijs ingenaaid ƒ3.75; gebonden ƒ4.50.
BOEKHANDEL
Amsterdam. Pretoria. VOORHEEN HÖVEKER & WORMSER.

Uitgaven van W. KIRCHNER,
Amsterdam.

Uit duisternis tot licht, Gods leidingen met ELIËZER KROPVELD, Tweede tot op heden bijgewerkte druk. Uitgegeven door Deputaten der Gereformeerde kerken voor de zending onder de Joden. Prijs ƒ 1.50. In prachtband ƒ 1.90.
(Ten voordeele van de zending onder de Joden.)

Daniël Landsmann. Een getuige uit Israël, door Ds. E. KROPVELD. Prijs ƒ 0.35.

De Zelfbeproeving vóór het Avondmaal, door Ds. E. KROPVELD. Zevende druk. Prijs ƒ 0.15.

„Dat heeft de schouwburg gedaan!" Naar een ware geschiedenis, door Ds. E. KROPVELD. Prijs ƒ 0.15.

Calvinisme en Rechtswetenschap. Een studie, door Mr. ANNE ANEMA. Prijs ƒ 1.50.

De Ethiek in de Gereformeerde Theologie, door Dr. W. GEESINK. Prijs ƒ 1.25.

Leerdwang, rapport, aangeboden aan de Vereeniging voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs, door H. BIJLEVELD, Prof. Mr. D. P. D. FABIUS, Mr. Th. HEEMSKERK, Prof. Dr. J. WOLTJER en H. J. VAN WIJLEN. Prijs ƒ 1.25.

Doop en tucht, of klein tractaat van de tucht der kerken over haar „gedoopte" leden, door Ds. W. J. DE HAAS. Tweede vermeerderde uitgave. Prijs ƒ 0.50.

De Melodieën der Psalmen en Lof- en Bedezangen, vierstemmig bewerkt door L. DOORTMONT. (Het goedkoopste Koraalboek.) Groot formaat, duidelijk notenschrift in stevigen linnen band. Prijs 1.50.

Hetzelfde, met accoorden in letters (de methode om zonder eenige muziekkennis in zeer korten tijd alle psalmen te leeren spelen) in linnen band. Prijs ƒ 2.15.

Hetzelfde, met de Evangelische gezangen en vervolgbundel in één band. Prijs ƒ 3.90.

Deze methode is reeds door duizenden gebruikt en alleszins doeltreffend gebleken.

Uit de fonteinen des Heils, woorden des levens voor iederen dag des jaars, door Ds. W. J. DE HAAS. Christelijke scheurkalender voor 1899. Prijs ƒ 0.35.

Troosterkens donkere en lichte dagen. Een historisch verhaal door J. C. HOMOET. Prijs ƒ 0.60.
De scheurkalender van Ds. De Haas met het verhaal van J. C. Homoet als premie, te zamen, prijs ƒ 0.75.

Verre landen en vreemde volken. Een boek vol vertellingen, versen en platen. Ingeleid door A. J. HOOGENBIRK. In prachtband. Prijs ƒ 1.25.

De Vrouw van den Werktuigkundige. Een verhaal tijdens het reveil, door E. G. VAN CLEEF (E. GERDES). Prijs ingenaaid ƒ 1.50, gebonden ƒ 1.90.

Alles franco tegen postwissel, met duidelijke opgave van het verlangde, verkrijgbaar bij den uitgever

W. KIRCHNER,
Rozengracht 55, Amsterdam.

VRIJE UNIVERSITEIT.

De jaarlijksche **BIDSTOND** zal, zoo de Heere wil, gehouden worden op **Woensdag 19 October e. k.**, des avonds te **half acht** uur, in de *NIEUWE KERK* aan de Keizersgracht.

Voorganger: Ds. C. VAN PROOSDIJ.
Predikant te Leiden.

Namens het Locaal-Comité,
H. BIJLEVELD, *Voorzitter.*
G. H. A. GROSHEIDE, *Secretaris.*

Amsterdam, 7 October 1898.

Voor Heeren Directeuren, Curatoren, Professoren en hunne Dames, blijven de banken bezijden het Doophuis gereserveerd.

Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.

Lidmaatschap jaarlijks ƒ 5.—, waarvoor men voor minstens ƒ 5.— ontvangt en bovendien uit het fonds der Vereeniging gratis voor ƒ 5.— aan boeken bijkiest.

In 1898 verschenen:

C. W. H. v. d. POST, Piet Uys. . . . . . ƒ 1.20
(Gebonden ƒ 1.50.)
F. BETTEX, Natuur en Wet. . . . . . „ 2.75
(Gebonden ƒ 3.40.)
J. A. WORMSER, Van Amsterdam naar Pretoria, acht maanden in Pretoria. Met 80 platen en portretten . . . . . „ 1.90
(Gebonden ƒ 2.50.)
zoodat de leden in 1898 voor . . . . . ƒ 5.85
aan nieuwe boeken ontvingen, behalve de ƒ 5.— ter hunner keuze.

BOEKHANDEL
VOORHEEN
Amsterdam. Pretoria. **HÖVEKER & WORMSER.**

Gereformeerd Gymnasium,
te Amsterdam.

Sedert de laatste opgave ontving de Vereeniging voor Voorbereidend Universitair onderwijs het volgende aan giften.

Amsterdam: J. H. N. ƒ 1, J. d. J. ƒ 1, H. J. v. V. ƒ 1, J. d. B. ƒ 1, Mej. A. A. M. K. ƒ 1, Wed. J. L. t. B. ƒ 2.50, Th. L. ƒ 2.50, J. D. ƒ 1, J. W. ƒ 1, A. F. W. ƒ 1, A. v. B. ƒ 1, H. J. d. B. ƒ 2, A. K. ƒ 1.50, v. W. ƒ 1, G. J. R. ƒ 2.50, Ds. A. B. ƒ 2.50, G. S. ƒ 1, A. J. R. ƒ 1, J. F. v. d. W. ƒ 1, F. v. K. ƒ 0.50, H. B. ƒ 2.50, J. H. W. ƒ 2.50, R. S. ƒ 1.50, Mej. P. H. O. ƒ 0.50, Mej. S. S. ƒ 0.50, Mej.? M. O. en S. B. ƒ 1, Wed. J. H. v. B. ƒ 1, Wed. de B. ƒ 2.50, Wed. H. ƒ 2.50, J. B. ƒ 1, G. v. R. ƒ 1, G. K. ƒ 1, H. A. M. ƒ 1, J. H. Jzn. ƒ 1, Mej. A. H. ƒ 1. **Wolfertsdijk:** A. R. ƒ 5. **Purmerend:** Ds. H. T. ƒ 1.50, J. G. Kz. ƒ 2, K. G. ƒ 2, P. P. ƒ 1, J. G. ƒ 1, Mej. A. N. ƒ 1. **Alkmaar:** N. G. ƒ 1, H. J. d. V. ƒ 1, D. B. ƒ 1, H. W. Gzn. ƒ 0.50, W. W. Gzn. ƒ 0.50, J. B. ƒ 1, H. S. ƒ 1, J. F. ƒ 2.50, M. J. ƒ 1, K. S. ƒ 1, G. T. ƒ 2.50, Mej. H. d. M. ƒ 1, J. d. B. ƒ 1. **Medemblik:** Ds. J. F. ƒ 2.50. **Opperdoes:** G. W. Gzn. ƒ 2, K. Z. ƒ 1, R. R. ƒ 0.50. **Noord-Scharwoude:** P. d. W. ƒ 2.50, C. B. Jz. ƒ 1, A. B. Pz. ƒ 1, D. B. ƒ 1, K. H. ƒ 1, J. V. ƒ 2.50, Wed. G. S. ƒ 2. **Overleek:** B. P. ƒ 3.50, J. B. ƒ 2.50, S. B. ƒ 2. **Broek op Langendijk:** J. K. ƒ 1, A. S. ƒ 1, J. B. ƒ 1, D. K. ƒ 1, G. G. ƒ 0.50, J. d. G. ƒ 0.50, O. W. ƒ 1, K. W. Jzn. ƒ 1, J. B. ƒ 1, A. d. B. ƒ 1, A. K. ƒ 0.50, Wed. J. d. G. ƒ 0.50, C. W. ƒ 0.50. **Beemster:** P. W. E. ƒ 1.50, J. E. ƒ 1, P. K. Czn. ƒ 1.50, C. K. ƒ 1, J. K. ƒ 0.50, Wed. C. M. ƒ 3.50. **Enkhuizen:** J. M. ƒ 1, D. Z. ƒ 2, J. V. ƒ 1, P. V. ƒ 1, S. B. ƒ 1, Wed. G. L. ƒ 1. **den Helder:** Wed. J. S. ƒ 1, F. C. H. ƒ 1, P. A. ƒ 0.50, J. Z. ƒ 1, J. G. ƒ 1, P. v. D. ƒ 1. **Andijk:** P. K. ƒ 1, K. v. d. W. ƒ 0.50, P. P. Gzn. ƒ 0.50, P. G. Wz. ƒ 1, P. G. J.Ez. ƒ 1, R. P. ƒ 1. **Heer Hugowaard:** P. d. H. ƒ 2. **Monnikendam:** W. K. ƒ 0.50, N. N. ƒ 0.50, J. O. ƒ 0.50, K. d. B. ƒ 1, N. N. ƒ 2.50. **Watergraafsmeer:** A. G. ƒ 3. **Leerdam:** G. P. v. A. ƒ 1. **Ridderkerk:** R. v. G. ƒ 1. **Delfshaven:** P. v. A. ƒ 1, W. T. ƒ 1, H. P. ƒ 1, Gez. B. ƒ 1, Wed. P. V. ƒ 2.50. Wed. A. V. ƒ 1. **Charlois:** Geb. Z. ƒ 1, J. E. ƒ 1, H. J. K. ƒ 1, W. Z. ƒ 0.50, A. v. d. H. ƒ 0.50, C. A. J. ƒ 1, Wed. J. D. H. ƒ 0.50, K. ƒ 1.50. **IJsselmonde:** A. S. ƒ 0.50, C. v. IJ. ƒ 0.50, M. d. J. ƒ 0.50, L. v. d. M. ƒ 0.50, Mej. J. V. ƒ 0.50, A. B. ƒ 0.50, W. v. d. V. ƒ 0.50, R. v. IJ. ƒ 0.50, M. K. ƒ 1, S. v. d. V. ƒ 1, Jonkvr. A. J. P. B. v. IJ. ƒ 5. **Dordrecht:** A. H. D. ƒ 1, H. D. d. K. ƒ 1, A. B. ƒ 0.50, W. S. ƒ 0.50, D. M. ƒ 1, A. M. ƒ 1, L. V. ƒ 1, Mej. I. M. D. ƒ 1, J. G. ƒ 2.50, Wed. K. ƒ 1. **Zwijndrecht:** Wed. E. ƒ 1, G. B. ƒ 1, P. v. N. ƒ 0.50, J. B. Az. ƒ 1, M. H. ƒ 1, P. d. K. ƒ 0.50, P. S. ƒ 1, G. B. ƒ 1, Ds. A. K. ƒ 0.50, B. S. ƒ 0.50, K. B. ƒ 1, M. d. R. ƒ 0.50, B. d. J. ƒ 0.50, G. L. Gz. ƒ 1, J. d. K. ƒ 1, N. N. ƒ 0.50, L. C. W. ƒ 0.50, H. S. ƒ 2, H. W. ƒ 0.50, Wed. T. ƒ 1, K. M. d. L. ƒ 1. **Hendrik-Ido-Ambacht:** A. S. ƒ 0.50, A. H. ƒ 0.50, J. v. E. ƒ 1, P. W. ƒ 0.50. **Sleeuwijk:** A. v. 't S. ƒ 1, W. v. 't S. ƒ 1, C. V. ƒ 1. **Rijsoord:** C. R. ƒ 0.50, M. d. Z. Gzn. ƒ 0.50, L. d. K. ƒ 1, A. v. N. Jzn. ƒ 1, J. v. N. ƒ 2.50, A. R. v. N. ƒ 1, Mej. C. N. v. N. ƒ 1, Wed. P. d. K. ƒ 1, A. v. N. ƒ 0.45. **Barendrecht:** L. B. ƒ 2, J. B. ƒ 1, J. v. d. E. ƒ 2.50, C. K. ƒ 0.50, A. L. ƒ 1, J. N. Czn. ƒ 1, A. K. Jzn. ƒ 2.50, L. A. d. R. Mzn. ƒ 1, B. J. v. d. S. ƒ 0.50, C. A. D. ƒ 1, L. v. d. S. ƒ 1, A. v. d. B. Pz. ƒ 1, P. v. D. Cz. ƒ 1, J. K. ƒ 1, J. K. Bzn. ƒ 0.50, Wed. A. V. ƒ 0.50, W. M. B. ƒ 1, A. H. L. ƒ 0.50, **Giessendam:** B. B. ƒ 0.50, C. B. ƒ 1. **Sliedrecht:** H. v. d. T. ƒ 1, P. R. ƒ 1 P. V. ƒ 0.50, A. v. W. ƒ 1, C. v. R. ƒ 2.50, W. M. ƒ 1. **Geertruidenberg:** Z. d. P. ƒ 1. **Gorinchem:** J. S. ƒ 1, H. J. v. A. K. ƒ 2.50, J. d. G. ƒ 1, L. 2, A. S. ƒ 2.50. **Werkendam:** P. J. v. B. Pz. ƒ 0.50, B. v. d. H. ƒ 0.50, B. K. ƒ 1, A. v. d. W. ƒ 1. **Almkerk:** B. K. Czn. ƒ 2, A. d. J. Azn. ƒ 1, A. d. J. Czn. ƒ 1, C. d. J. Azn. ƒ 1, H. v. d. K. ƒ 1, Mej. M. d. J. ƒ 2.50. **Nieuwendijk:** P. K. ƒ 1, J. C. O. ƒ 1, A. J. d. D. ƒ 10, P. W. ƒ 1. **Raamsdonk:** A. D. Z. ƒ 1, P. L. Szn. ƒ 1, Ds. J. C. C. V. ƒ 1. **Zevenbergen:** P. d. V. ƒ 1, A. v. S. ƒ 2.50, A. V. ƒ 1, Wed. d. L. 1. **Fijnaart:** A. K. ƒ 1, A. v. D. Czn. ƒ 1, H. H. v. d. P. ƒ 1, W. H. M. ƒ 1, B. v. B. Azn. ƒ 1, J. M. Azn. ƒ 1, A. d. W. ƒ 1, A. L. K. ƒ 2.50. **Willemstad:** J. K. ƒ 1. **Klundert:** C. d. H. ƒ 1, J. M. v. d. P. ƒ 1, C. E. ƒ 2.50, A. d. H. ƒ 2.50, J. C. P. ƒ 1, L. S. ƒ 1.

N. B. Hierbij zijn niet vermeld de giften en contributiën geïnd op quitantie van wege het Bestuur geteekend.

Boek- en Courantdrukkerij:
DE ROBYER KROBEN & BARELS,
Amsterdam.